

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
СПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«БОЛГАР ШӘҺӘРЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР

№ 17-1

« 03 » июнь 2022 ел

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлегендә жирләү урыннарын һәм зиратларның эшчәнлеген булдыру һәм тоту тәртибе турында» нигезләмәне раслау хакында

«Күмү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 5 пункты, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә, «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлегендә зиратларны күмү урыннарын һәм аларның эшчәнлеген булдыру һәм карап тоту тәртибе турында» нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

2. «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Советының 2007 елның 15 ноябрәндәге «Болгар шәһәре зиратларын карап тоту кагыйдәләрен раслау турында»гы 21-10 номерлы карары үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Спас муниципаль районының рәсми сайтында [http:// www. spasskiy.tatarstan.ru](http://www.spasskiy.tatarstan.ru), хокукый мәгълүматның рәсми сайтында (<http://http:pravo.tatarstan.ru>.) бастырып чыгарырга.

ТР Спас муниципаль районы
«Болгар шәһәре» муниципаль
берәмлеге башлыгы

Ф. В. Мөхәммәтов

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге депутатлары советы карары белән 2022 елның 03 июнендә расланган 17-1 номерлы карары белән расланган

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлегендә жирләү урыннарын булдыру һәм аларны карап тоту тәртибе турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «Жирләү һәм жирләү эше турында» гы Федераль закон, Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге «Үлгән кешеләрне жирләү буенча хезмәт күрсәтүгә гражданның хокуклары гарантияләре турында» гы 1001 номерлы Указы, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр, Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә терминнар һәм билгеләмәләр гамәлдәге законнар нигезендә кулланыла.

1.3. Болгар шәһәрендәге зиратның үз билгеләнеше буенча, теләсә кайсы диндә вафат булган (һәлак булган) кешеләрне жирләү, аларның теләк белдерүен исәпкә алып, йә жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт карары (1 нче кушымта) буенча билгеләнгән.

1.4. Жәмәгать зиратларында үлгән (һәлак булган) хәрбиләрне, хәрби жыеннарга чакырылган гражданның, эчке эшләр органнары, янгынга каршы дәүләт хезмәте, наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр әйләнеше контрольдә тоту органнары хезмәткәрләрен, жинаять-башкарма системасы учреждениеләре һәм органнары хезмәткәрләрен, сугышта катнашучыларны, хәрби хезмәттән азат ителгән затларны жирләү өчен билгеләнгән хәрби участкалар булырга мөмкин, әгәр бу күрсәтелгән затларның ихтыярына каршы килмәсә яки якин туганнарының яки башка туганнарының теләкләренә каршы килмәсә.

1.5. Зиратларны жирләү мөмкинлеге буенча уртаклашалар:

- жирләүнең төрле төрләре житештерелә торган зиратлар;
- жирләнми торган зиратлар.

2. Күмү урыннарын төзекләндерүгә һәм күмү урыннарын урнаштыруга таләпләр

2.1. Үлгәннәрнең гәүдәләрен (калдыкларын) күмүне оештыру бурычын үз өстенә алган затлар тарафыннан башкарыла. Әлеге затлар күмүне оештыруның бөтен процессын гамәлгә ашырырга, шул исәптән жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү, үлем турында белешмә, үлем турында таныклык, күмүгә пособие алу өчен.

2.2. Мәрхүмне жирләү бурычын үз өстенә алган затлар булмаган очракта, мәетне жирләү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт тарафыннан башкарыла.

Мәрхүмнәрнең мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү көн саен 9 сәгатьтән 17 сәгатькә кадәр башкарыла. Аерым очракларда 21 сәгатькә кадәр жирләү рөхсәт ителә.

Территория каждого кладбища подразделяется на зоны (кварталы) и секторы.

2.3. Мәрхүмне жирләү өчен жир участогы шул ук участка мәрхүмнең хатыны (ирен) яки якин туганы жиренең жирләү гарантиясен исәпкә алып түбәндәге күләмдә бирелә:

Жирләү төре	Жир кишәрлекләре күләме		
	озынлык, м	киңлек, м	мәйдан, кв.м.
Ялгыз каберлекләр	3,5	2,0	7,0
Туганнарча күмелгән	3,5	4,0	14,0
Для захоронения урны с прахом Мәетне тартмада күмү	0,8	1,1	0,88
Гаилә жирләүләре	3,5	8,0	28,0

2.4. Жирләү киртәсе жирләү өчен бирелгән жир участогыннан читкә чыгарга тиеш түгел.

2.5. Жирләү урыннары арасындагы аерма киңлегә 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш.

Күмелү тирәнлегә 1,5 м дан 2 м га кадәр. Барлык очракларда кабер төбе тамгасы грунт сулары биеклегеннән 0,5 м га югарырак булырга тиеш. Кабер өстендә өем жир өстеннән 0,3-0,5 м биеклектә булырга тиеш.

2.6. Зиратка килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

2.7. Зират территориясендә тыела:

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүгә бәйле булмаган транспорт хәрәкәте;
- зиратта урнашкан кабер корылмаларына, жиһазларга, корылмаларга һәм биналарга, яшел үсентеләргә зыян китерергә;
- этләренә урамда йөртү, йорт хайваннарын саклау, кошларны тоту;
- учак ягу, ком, балчык һәм грунт табу, агачны кисү, чүп-чар өю, коелган яфраклар һәм ботаклар өчен билгеләнмәгән урыннарда чүп-чар өю;
- зират ябылганнан соң зират территориясендә булу;

– кабер төзелеш материалларын һәм каберлекләрне һәм каберлекләрне төзекләндергәннән соң чүп-чар калдыру.

– билгеләнмәгән урыннарда сәүдә эшчәнлеген тормышка ашырырга.

2.8. Кабер өемнәре (кабер ташлары) бүлөп бирелгән жир участогы чикләрендә билгеләнә. Бүлөп бирелгән жир кишәрлеге чикләреннән читтә урнаштырылган кабер корылмалары мондый кабер өстенә куелган затлар хисабына сүтелергә тиеш.

2.9. Мәрхүмнәрнең мәетен эксумацияләү гамәлдәге законнар нигезендә һәм санитар һәм экологик нормалар таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

2.10. Үлгән кешеләрнең жәсәдләрен яңадан жирләүне ком грунтларында жирләгәннән соң бер елдан да иртәрәк һәм өч елдан да иртәрәк түгел – чимал грунтларында башкарырга киңәш ителми.

2.11. Кабердән жәсәдләрне тартып алу һәм аларны башка урынга күчерү өчен рөхсәт Башкарма комитет тарафыннан рәсмиләштерелә.

2.12. Жирләүне рөхсәт итү өчен күмелгән кешенең туганы гаризасы, аеруча куркыныч йогышлы авыруларның булмавы турында санитария-эпидемиология күзәтчелеге органы бәяләмәсе нигез булып тора.

2.13. Мәет алганнан соң каберләр кулланылырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән дезинфекцияләнергә тиеш, кичекмәстән салынган һәм туфрак өслеге планлаштырылган.

2.14. Вәкаләтле органнар таләбе буенча эксумация үткәргәндә, аның тәртибе гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнә.

2.15. Элеккеге күмелгән урынга кабат күмелү санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары тарафыннан билгеләнгән тулы минерализация чоры тәмамланганнан соң гына рөхсәт ителә, әмма егерме елдан да соңга калмыйча.

2.16. Жирләү процессы барлыкка килә торган транспорт чаралары зиратны эксплуатацияләүче махсус хезмәт тарафыннан жирләү эше мәсьәләләре буенча бирелгән пропуск нигезендә зират территориясенә тоткарлыксыз бару хокукына ия.

2.17. Гаилә (туганар) күмелгән урыннарны карап тоту һәм төзекләндерү зиратның архитектура-ландшафт тирәлегенә, санитария нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук гамәлдәге законнар һәм муниципаль хокукый актларның башка таләпләренә нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.18. Барлыкка килә торган, шулай ук гамәлдәге жирләү урыннары сүтелергә тиеш түгел һәм даими су басу, жир тетрәү һәм башка табигый бәла-казалар янаган очракта, жирле үзидарә органнары карары буенча гына күчерелергә мөмкин.

2.19. Жәмәгать зираты территориясә түбәндәге функциональ зоналарны үз эченә алырга тиеш:

- Керү зонасы.

Керү зонасында автотранспортка керү - чыгу, шәхси һәм жәмәгать транспорты өчен автостоянка каралган.

- Жирләү зонасы.

Күмү зонасы жәмәгать зиратының төп функциональ-территориаль зонасы булып тора, анда күмү эшләре алып барыла, һәм ул юллар челтәре белән бүленгән карталардан һәм намогик корылмаларга бүленгән территориядән гыйбарәт.

2.20. Жәмәгать зиратында түбәндәге урыннар каралырга мөмкин:

- мактаулы күмүләр өчен:

- Хәрби күмүләр өчен;

- шәхесләре эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән, вафат булганнарны күмү өчен, ире, якин туганнары, башка туганнары яки законлы вәкиле булмаганда яисә аларны күмү мөмкин булмаганда.

2.21. Зират территориясе жиһазландырыла:

- Участокларның номерлары - күмү кварталларының, кабер номерларының күрсәткечләре;

- Рәсми белдерүләр, әлеге Нигезләмә, шулай ук кирәкле башка мәгълүмат урнаштыру стенды; вак чүп-чар жыю урналары белән;

- Чүп-чарны жыю өчен контейнерлар белән.

2.22. Гражданнар тарафыннан билгеләнгән кабер салу корылмалары аларның милкә булып тора.

2.23. Кабер корылмаларындагы язулар, чыннан да, бу урында үлгән (һәлак булган) кешеләр турындагы мәгълүматларга туры килергә тиеш.

3. Жәмәгать зиратында жирләү тәртибе

3.1. Жәмәгать зиратында жир күмү өчен бирелгән жир участогында үлгән жирнең гәүдәсен (калдыкларын) жирләү (кабергә күмү, кабергә көл тутырылган савытлар) юлы белән гамәлгә ашырыла.

3.2. Жирләүгә рөхсәтсез үлгән кешене күмү тыела.

3.3. Бирелмәгән жирләрдә рөхсәтсез жирләү рөхсәт ителми. Ябык жәмәгать зиратларында күмү тыелган.

3.4. Жирләү өчен жир участокларын бирү вәкаләтле орган үлгән кешене каберлеккә күмүгә рөхсәт бирү яки каберлеккә туфрак урнаштырылган урнага рөхсәт бирү юлы белән башкарыла (алга таба - рөхсәт).

3.5. Рөхсәт сорап якиннары (ире (хатыны), балалары, ата-аналар, уллыкка алынган, уллыкка алынган, туганнары һәм туганнары, бертуган апалары, оныклары, бабай, әби), башка туганнары яки законлы вәкил, үлгән кешене жирләүне үз өстенә алган бүтән затлар, шул исәптән жирләүне оештыручы агентлар (затлар) мөрәжәгать итә ала.

3.6. Жирләүне оештыручы затлар вәкаләтле органга тапшыралар:

- кабердә мәрхүмне күмүгә рөхсәт бирү турында гариза (кабердәге туфрак белән тартма урынына).
- мәрхүмнең үлеме турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);
- гариза бирүченең паспорт күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);
- кремация турында белешмә күчермәсе (кабердәге туфрак белән чүп савытына рөхсәт сорап мөрәжәгать иткән очракта), (Төп нөсхә кушымтасы белән чагыштыру).

3.7. Мәрхүмне жирләү өчен жир кишәрлеге бирү башкарма комитет тарафыннан күрсәтелгән муниципаль хезмәт күрсәтү тәртибен һәм стандартын билгеләүче административ регламент нигезендә гамәлгә ашырыла. Мәрхүмне жирләү өчен жир кишәрлеге бирү гариза бирүче үлгән кешене жирләү өчен жир участогы бирү турында язма гариза биргән көннән соң килгән 1 эш көне дәвамында гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән гаризаны карау нәтижәләре буенча мәрхүмне жирләү өчен жир участогы бирү турында белешмә бирелә.

Мәрхүмне жирләү урыны жәмәгать зиратында бушлай бирелә.

3.8. Яңа каберлекләр гамәлдәге нумерация буенча эзлекле тәртиптә башкарыла.

3.9. Участокта, юл кырыйларында каберлекләр арасындагы аерма белән күмү рөхсәт ителми.

3.10. Мәрхүмне күмү санитар кагыйдәләр нигезендә, үлгәннән соң 24 сәгаттән дә соңга калмыйча яисә медицина органнары рөхсәте буенча гадәттән тыш хәлләр булган очракта, иртә срокларда башкарыла.

3.11. Туганнарын бер үк кабергә күмү, элек күмелгән мизгелдән 20 елдан да соңга калмыйча, минерализациянең тулы чоры тәмамланганнан соң рөхсәт ителә.

Чүплекләргә туган каберенә туфрак белән күмү, элек кабердәге табут күмелү вакытына карамастан, рөхсәт ителә.

3.11. Күмелгән очракта кабер теркәү билгесе, үлгән яисә үлгән кешенең фамилиясен, инициалларын һәм жирләү датасын, аның туган һәм үлем даталарын, шулай ук жирләү башкарылган жир участогының номерын күрсәтеп куела (ул булган очракта).

3.13. Жирләү өчен җаваплы зат дип үлгән (вафат булган) кешене жирләү бурычын үз өстенә алган якин туганнар арасынан зат яисә жирләү өчен җаваплылыкны беркетү турында гариза белән вәкаләтле Башкарма комитетка язмага мөрәжәгать иткән башка зат таныла.

4. Зиратларны төзекләндерү

4.1. Зиратларны төзү һәм төзекләндерү буенча барлык эшләр гамәлдәге агачларны, куакларны һәм үсемлек грунтың максимал рәвештә саклап башкарылырга тиеш.

4.2. Агач кисүне, санитар-яклау зонасы һәм мораль (Яшел) саклау зонасын булдыру өчен, табигий яшел үсентеләрне (урман) максималь рәвештә файдаланып, сайлап алып башкарырга кирәк.

4.3. Яңа булдырыла торган зират территориясе тирәсендә уза торган мораль (Яшел) яклау зонасы 10-20 м киңлектәге яшел үсентеләр (ылыслы агачлар) белән тыгыз булырга тиеш.

4.4. Яшел үсентеләр мәйданы зиратның 20% мәйданыннан да ким булмаска тиеш.

4.5. Яңа булдырыла торган жирләү урыннарын яшелләндерү башкарыла торган төзелеш эшләренең гомуми комплексына керергә һәм объектны файдалануга тапшырган вакытка кадәр төгәлләнергә тиеш. Зиратны яшелләндергәндә агачтан кабергә кадәр ара 5 метрдан да ким булмаска тиеш.

4.6. Юллар һәм тротуарлар, кварталлар һәм участоклар территориясе буенча жәяүлеләрне үтү өчен билгеләнгән. Юл киңлеге (тротуар) кимендә 1,0 м тәшкит итәргә тиеш.

5. Каберлекләрне теркәү һәм исәпләү.

5.1. Жәмәгать зиратлары территориясендә житештерелгән һәр күмелү, шул исәптән гаилә (туганнар) жирләнеше күмелгән урыннарны теркәү кенәгәсендә вәкаләтле Башкарма комитет тарафыннан исәпкә алынырга тиеш. Язылу үлем турында таныклык һәм үлем датасы, үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме, үлү турында таныклык сериясе һәм номеры; кабернең тәртип номеры (ул булган очракта); жирләүне оештыру өчен жаваплы затның фамилиясе, исеме, атасы күрсәтелгән нигездә башкарыла.

5.2. Каберлекләрне теркәү китаплары катгый хисап документлары булып тора һәм даими саклау вакыты булган эшләргә керә. Каберлекләрне теркәү кенәгәләре вәкаләтле орган тарафыннан жирләнүгә теркәү номерларын өзлексез бирү методы белән алынган, тикшерелгән рәвештә алып барыла. Күрсәтелгән китаплар, аларны тәмамлау факты буенча, вәкаләтле орган тарафыннан шәһәр архивына даими саклауга тапшырыла.

6. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлегә.

6.1. Жирләү эшен оештыручы затка (иренә, якиннарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки үлгән кешене жирләү бурычын үз өстенә алган бүтән затка) «Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясы нигезендә жирләү буенча хезмәтләр исемлеген түләүсез бирү гарантияләнә.

6.2. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияле исемлегә нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең бәясе, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ

номерлы «жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль законның 9 статьясындагы 3 пункты нигезендә, вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә.

7. Вафат булган (вафат булган), ире, якын туганнары, башка туганнары яисә законлы вәкиле булмаган затларны жирләү гарантияләре.

7.1. Хатыны, якын туганнары, башка туганнары яисә үлгән кешенең законлы вәкиле булмаса, жирләү мөмкин булмаса, шулай ук үлгән кешене жирләү, жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаса, Эчке эшләр органнары тарафыннан аның шәхесен билгеләгәннән соң, урамда яки башка урында жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, үлем сәбәпләрен билгеләгәннән соң, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, махсус хезмәт тарафыннан үлем сәбәбәбен ачыклаганнан соң өч тәүлек эчендә гамәлгә ашырыла.

7.2. Шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләрне жирләү әлеге органнарның ризалыгы белән махсус хезмәт тарафыннан, мондый очракларның билгеле бер участокларында жәмәгать зиратларын жирләү юлы белән башкарыла.

7.3. 7.1 пунктында һәм 7.2 пунктында күрсәтелгән мәетләрне жирләгәндә махсуслаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләр үз эченә:

- жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- тәнне юу;
- мәетне китерү;
- мәрхүмне зиратка ташу (крематорийга);
- жирләү.

8. Жирләү, ритуаль хезмәтләр, жирләү ритуалы предметлары буенча хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр.

8.1. Жирләү, ритуаль хезмәтләр, жирләү ритуалы предметлары, махсус хезмәт, шулай ук башка хужалык итүче субъектларның сыйфаты жирләү эше өлкәсендә мәжбүри таләпләрне билгеләүче санитар нормаларга һәм кагыйдәләргә, техник шартларга һәм башка хокукый актларга туры килергә тиеш.

9. Жәмәгать зираты территориясе буенча транспорт чаралары хәрәкәте кагыйдәләре.

9.1. Автокатафалк, шулай ук аны озатып йөрүче транспорт жәмәгать зираты территориясенә тоткарлыксыз бару хокукына ия.

9.2. Инвалидлар жәмәгать зираты территориясенә шәхси автотранспортта йөрү хокукына ия.

9.3. Жирләү участогын төзекләндерү өчен материаллар китерүче транспорт чарасын йөртү рөхсәт ителә.

10. Әлеге Нигезләмәнең үтәлешен контрольдә тоту.

10.1. Башкарма комитет әлеге Нигезләмәнең үлгән кешене жирләү һәм жирләү, Күмү урыннарын карап тоту белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыручы хужалык итүче барлык субъектлар тарафыннан үтәлешен контрольдә тоту.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районынын «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлегендә жирләү урыннарын булдыру һәм аларны карап тоту тәртибе һәм зиратларның эшчәнлеге турында Нигезләмәгә 1 нче кушымта

**“Болгар шәһәре” территориясендә
зиратлар Исемлеге**

№ п/п	Зират исеме	Зират адресы	Мәйданы, га	Гамәлдәге яки ябык
1.	Православие зираты	Татарстан Республикасы, Спас муниципаль районы, Болгар шәһәре, Лихачев ур., 134	6,46	гамәлдәге
2.	Мөселман зираты	Татарстан Республикасы, Спас муниципаль районы, Гурьянов ур., 100 й.	1,33	гамәлдә